

BÖLÜM 21

BİYOLOJİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ 21. YÜZYIL BECERİLERİ YETERLİLİKLERİ İLE YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ¹

Sultan ÇIKRIK²

GİRİŞ

Bireylerin sahip olması gereken beceri ve yeterlilikler içinde bulunulan çağın özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Öğrenciler için önemi bulunan beceri ve yeterlilikleri belirlemek ve bunları geliştirmeye yönelik olarak en uygun eğitim ve öğretim faaliyetlerini düzenlemek için eğitim kurumları araştırma ve geliştirme çabalarını sürdürmektedir. Türkiye’de öğrencilerin sahip olması gerektiği düşünülen yetkinliklere ve değerlere eğitim sürecinin çeşitli kademelerindeki öğretim programlarında yer verilmekte ve bu konunun önemine vurgu yapılmaya çalışılmaktadır (TTKB, 2023). Bireylerin çağın getirdiği değişimlere uyum sağlamaları ya da cevap verebilmeleri, teknolojiye son gelişmeleri takip edebilmeleri, hızla üretilen bilgiler arasında ihtiyaç duyacakları bilgiyi seçip, analiz edebilmeleri ve değerlendirebilmeleri, bilgiyi günlük yaşamlarında kullanabilmeleri için temel bazı beceriler ile daha üst düzeyde olan beceri ve yeterlilikleri de kazanmış olmaları beklenmektedir. Bilgi çağında ve toplumunda bireylerden sahip olmaları beklenen bahsi geçen beceri ve yeterlilikler 21. yüzyıl becerileri şeklinde adlandırılmaktadır (Anagün, Atalay, Kılıç & Yaşar, 2016).

İçinde bulunduğumuz dönemde herhangi bir alandan mezun olanların sadece mesleğe yönelik beceriler ile mezun olmaları onların işe başlama

¹ Bu çalışma, 18-21 Nisan 2019 tarihleri arasında Antalya’da düzenlenen, 4. Avrupa Bilim, Sanat ve Kültür Konferansı (ECSAC’19)’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr. Öğr. Üyesi, Gazi Üniversitesi, sultanaltunsoy@gazi.edu.tr

Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile ilgili daha önce yapılan bazı çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Diğer Coşkun (2009)'un çalışmasında, üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Arcagök ve Şahin (2014) araştırmalarında, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliliklerinin mesleki kıdem, branş ve öğrenim durumu değişkenine göre alt boyutlarda anlamlı farklılık gösterdiği ve cinsiyete göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmışlardır. Oral ve Yazar (2015) farklı değişkenler açısından öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme algılarını incelemiş ve öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme algılarının yüksek düzeyde olduğu belirlemişlerdir. Ayrıca yaşam boyu öğrenme algılarının cinsiyet ve bölüme göre farklılık göstermediği, sınıf düzeyine göre ise anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Alanyazın incelendiğinde biyoloji öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin birlikte ele alındığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu alanda yapılacak çalışmalar ile daha fazla bilgiye ulaşmak söz konusu olacaktır. Bununla birlikte, İncik (2020), araştırmasında öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile 21. yüzyıl öğreten becerileri arasında pozitif yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğunu belirlemiştir.

Öğrencilerin ve öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine sahip ve yetkin olmaları, 21. yüzyıl dünyasının hızla değişen yapısına uyum sağlamalarında ve topluma katkı sağlayan vatandaşlar olarak başarılı ve mutlu bir yaşam sürebilmelerinde önemli rol oynayacaktır. Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeyi gerçekleştirebilecek alt yapıya sahip olmaları ve yaşam boyu öğrenmeyi sürdüren bireyler olarak kendi öğrencilerine rol model olabilmeleri oldukça önemlidir. Bu açıdan, toplumun geleceğini inşa edecek olan kuşakları yetiştirecek olan öğretmen adaylarının lisans programlarına 21. yüzyıl becerileri ve yaşam boyu öğrenmeye yönelik içeriklerin yerleştirilmesi gereklidir.

ÖNERİLER

1. Eğitim fakültelerinin programlarında 21. yüzyıl becerileri ile ilgili uygulamalara yer verilebilir.
2. Öğretmen adayları ile yaşam boyu öğrenmenin nasıl gerçekleşeceğine yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir.
3. 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algısı ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin tespit edilmesinde farklı ölçme araç ve teknikleri kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Arcagök, S., & Şahin, Ç. (2014). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterlikleri düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 394-417.
- Anagün, Ş. S., Atalay, N., Kılıç, Z., & Yaşar, S. (2016). Öğretmen adaylarına yönelik 21. yüzyıl becerileri yeterlilik algıları ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40 (40), 160-175.
- Büyüköztürk, Ş. (2011). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (14. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, M. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve teknoloji. 9th International Educational Technology Conference (IETC 2009), 6-8 Mayıs, Hacettepe Üniversitesi, Beytepe-Ankara.
- Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Diker Coşkun, Y., & Demirel, M. (2010). Lifelong learning tendency scale: The study of validity and reliability. *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 5, 2343-2350.
- Global Partnership for Education (GPE). (2020). 21st century skills: What potential role for the global partnership for education? A landscape review. <https://www.globalpartnership.org/node/document/download?file=document/file/2020-01-GPE-21st-century-skills.pdf> 15.04.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Güleç İ., Çelik, S., & ve Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(3), 34-48.
- İncik, E. Y. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve 21. yüzyıl öğreten becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 1099-1112.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (MEB EARGED). (2011). MEB 21. yüzyıl öğrenci profili. https://www.meb.gov.tr/earged/earged/21.%20yy_og_pro.pdf 01.06.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Oral, B., & Yazar, T. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Electronic Journal of Social Sciences*, 14(52), 1-11.
- Orhan-Göksun, D. O. (2016). *Öğretmen adaylarının 21. yy. öğrenen becerileri ve 21. yy. öğreten becerileri arasındaki ilişki*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Özden, D. Ö., Tayşi, E. K., Şahin, H. K., Kaya, S. D., & Bayram, F. Ö. (2018). Öğretmen adaylarının 21. yüzyıl becerilerine yönelik yeterlik algıları: Kütahya örneği. *Turkish Studies*, 13(27), 1163-1184.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). Framework for 21st century learning. http://www.p21.org/documents/P21_Framework.pdf, 12.04.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Sipahi, B., Yurtkoru, S., & Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.

- Suarta, I. M., Suwintana, I. K., Sudhana, I. F. P., & Hariyanti, N. K. D. (2017). Employability skills required by the 21st century workplace: A literature review of labor market demand. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 102: 337-342.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB). (2023, Mayıs 11). 21. Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2023_05/11153521_21.yy_becerileri_ve_degerlere_yonelik_arastirma_raporu.pdf adresinden 25.05.2023 tarihinde alındı.
- Taşpınar, M. (2017). *Sosyal bilimlerde SPSS uygulamalı nicel veri analizi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Voogt, J., & Roblin, N. P. (2012) A comparative analysis of international frameworks for 21st century competences: Implications for national curriculum policies. *Journal of Curriculum Studies*, 44: 3, 299-321, Doi: 10.1080/00220272.2012.668938